

Abstrakt

V posledních letech byla díky molekulárním metodám rozkryta značná míra kryptické diverzity napříč mnoha taxony. Výjimkou nejsou ani sladkovodní různonožci (blešivci), kteří díky snížené možnosti disperze a rekolonizace představují skvělý modelový systém pro zkoumání možných ekologických interakcí mezi geneticky výrazně vzdálenými liniemi při opětovném kontaktu. Ve své práci se zabývám kryptickým druhovým komplexem *Gammarus fossarum*. Z předchozího výzkumu jsme věděli, že v oblasti Vsetínska dochází ke kontaktu několika vysoce divergentních linií. Tato práce se zabývá dvěma hlavními otázkami. Existuje mezi příslušníky stejné linie preference ke společnému párování (existuje prezygotická reprodukční bariéra mezi liniemi)? Tuto hypotézu jsem testoval jak sběrem párů z přirozených podmínek, tak (v omezené míře) i akvariálním pokusem. Druhou hypotézou je, zda mezi liniemi v kontaktní zóně existuje tendence k obsazení odlišných mesohabitatů (tůň versus proud), což by mohlo naznačovat kompetici mezi liniemi a možnou diverzifikaci jejich ekologických nik. Výzkum probíhal na devíti lokalitách s předpokládaným výskytem vždy dvou ze tří vybraných linií. Výsledky nicméně prokázaly, že ve více jak polovině případů se jednalo o kontakt všech tří studovaných linií s jasnou dominancí jedné z nich (více jak 64 %). V přirozených podmínkách jsem ze 102 testovaných prekopulačních párů našel pouze jeden jediný případ, kdy samec a samice náleželi do různých linií. To potvrzuje silné tendence k párování v rámci stejné linie a existenci prezygotické reprodukční bariéry mezi liniemi v přirozených podmínkách. V rámci párovacího experimentu ovšem ke vzniku párů mezi příslušníky odlišných linií docházelo, a to jak v pokusných skupinách, kde jsem předpokládal přístup k partnerům z obou linií, tak i v pokusných skupinách, kde jsem předpokládal přístup pouze k partnerovi z odlišné linie. Výsledky párů z terénu podporují předchozí molekulární data naznačující, že mezi liniemi není genový tok a lze je považovat za reprodukčně izolované druhy. Odlišné preference pro rychlejší či pomalejší úseky toku mezi liniemi pozorovány nebyly, ale je nutno podotknout, že celkové množství analyzovaných jedinců na sezónu, lokalitu a habitat bylo relativně nízké a průkaznost těchto zjištění by bylo vhodné podpořit větším množstvím dat. Nenalezení odlišností v habitatových preferencích na takto hrubé škále ovšem neznamená, že se tyto linie nemohou lišit v jiných ekologických a behaviorálních faktorech, které mohou ovlivňovat jejich koexistenci.